

The Office Of The Principal and Vice - Chancellor

**PROF MANDLA MAKHANYA, NHLOKO YA XIKOLO NA XANDLA XA
CHANSELARA
YUNIVHESITI YA AFRIKA DZONGA
KU TSUNDZUKA KU SAYINIWA KA MOA YA MALEMBE YA 3 EXIKARHI
KA UNISA NA NEMISA
OR TAMBO BUILDING, 13TH FLOOR, VIP LOUNGE
13 MUDYAXIHI 2019**

Unisa, tanihi vandla ra akhademiki leri rhangelaka eAfrika na le Afrika Dzonga, ya tunyungubyisa ku sayina Memorandamu leyi ya Ntwanano wa malembe ya 3 na NEMISA. Vuvekisi eka Vutivi bya Vutumbuluxi- lebyi tlhelaka byi vuriwa K4i – byi fambelana swinene na swikongomelo swa switirateji swa Yunivhesiti ya hina.

K4i yi kongomisa eka ndzavisiso wa mayelana na vuswikoti bya xidijiti. NEMISA na ajenda ya vuswikoti bya xidijiti ya Afrika Dzonga va na

xikongomelo hiku angarhela xo tiyisisa vuswikoti bya xidijiti evuton'wini bya ma Afrika Dzonga ... eka nhluvukiso wa vanhu na vaaki, ndzingano wa rifuwo, swivandlanene swa mitirho na mabindzu, na xipfuno xa mphikizano.

A hi Unisa ntsena leyi ku nga vandla ra dyondzo ya swifambisa mahungu; leyi nga kona eka rixaka; matirhelo ya yona ya lawuriwa hi ICT. Yin'wana ya tindhawu ta hina ta nkoka ta ndzavisiso i nhluvukiso wa Thekinoloji ya Swifambisa Mahungu(leyi vuriwaka ICT4D). ICT4D swi vula ku tirhisiwa ka tiICT eka nhluvukiso lowu kongomisiweke eka ku antswisa xiyimo xa vanhu. ICT4D hi yin'wana ya tiphurojeke ta ntlhanu ta Unisa ta tifulegexipi ta ndzavisiso.

Ndzavisiso wa Unisa wu tekela enhlokweni:

- ku endla vutivi na antswiso wa rifuwo ra vanhu hi ku hlamula eka swilaveko swa Afrika Dzonga na tikonkulu ra Afrika.
- ku tlakusa xidimokirasi, timfanelo ta ximunhu na vuakatiko bya vutihlamuleri
- vutumbuluxi no aka vuswikoti eka sayense na thekinoloji
- nhlayiseko wa ikhonomi na mbango
- ku dyondza hi swifambisa mahungu

Swi le rivaleni leswaku ndzavisiso wa vuswikoti bya xidijiti i xiphemu xa nkongomiso lowu wukulukumba.

Ku ntirhisana na NEMISA hi mayelana na K4i swi yimela ntirhisano wa ntiyiso. K4i i vandla ra ndzavisiso leri hlanganisiweke na ajenda ya rixaka ya vuswikoti bya xidijiti hikwalaho ka NEMISA leyi welaka ehansi ka Ndzawulo ya Vuhlanganisi na Vukorhokeri bya Tiposo.

Ndzavisiso eka vuswikoti bya xidijiti wu katsa vutirhisani byotala. Tiyunivhesiti tin'wana ta kaye ta Afrika Dzonga i xiphemu xa netiweke ya xifundzankulu xa NEMISA naswona tiyunivhesiti leti ti rhurhela tiCoLabs ta vuswikoti bya xidijiti. Ti CoLabs leti ta xifundzankulu ti tirha mitirho yotala naswona yi katsa ndzavisiso. K4i yi nyika vuhlanganisi na vuleteri bya ndzavisiso wa vuswikoti bya xidijiti tiko hinkwaro. Tanihi tlawa wa Unisa wa vuswikoti bya xidijiti, K4i yi kongomisa eka ku nyika swikumiwa swa vuteki bya swiboho lebyi kongomisaka eka vumbhoni.

Unisa ya tinyungubyisa ku tirha eka mbango lowu wa vakhumbheki votala, lowu kombisaka leswaku ndzavisiso na ntirhisano swi nga tirha na ku yisa Afrika Dzonga emahlweni. TiCoLabs ta vuswikoti bya xidijiti ti le ka tiyunvhesiti leti landzelaka:

- Yunivhesiti ya Kapa Vupeladyambu
- Yunivhesiti ya Thekinoloji ya Durban
- Yunivhesiti ya Walter Sisulu
- Yunivhesiti ya Limpopo
- Yunivhesiti ya Thekinoloji ya Vaal
- Yunivhesiti ya North-West
- Yunivhesiti ya Mpumalanga
- Yunivhesiti ya le Xikarhi ya Thekinoloji

Unisa yi tlangela leswaku NEMISA yi hlawurile Unisa ku rhangela ndzavisiso wa vuswikoti bya xidijiti.

Swi le rivaleni hi ntirho lowu nga eku endliweni- hi Unisa na mavandla man'wana ya dyondzo- leswaku mavandla ya tidyondzo ta le henhla ya na ntirho wa nkoka wo wu tirha eka ku hlulukisa Afrika Dzonga. A ha ha ri ndhawu leyi nga yoxe leyi hlayisaka vutivi kambe hi tlawa wa xipano xa nkoka lowu nghanisaka xiave hi ndlela ya kahle eka vaaki. A hi tirhi hi ri hexe. Tanihiloko hi vonile ku suka eka ntirho lowu endliweke hi K4i, hi tihlanganisa na mfumo, vaaki, akhademiya na mabindzu.

Ntshikelelo wa ntirho wa ndzavisiso wa K4i tanihi xiphemu hinkwaxo xa gingiriko ra vuswikoti bya xidijiti wu yisa eka xiyimo xa vuswikoti

bya xidijiti lexi kulaka ... eka swiyenge hinkwaswo ... eAfrika Dzonga.

Vuswikoti bya xidijiti i bya nkoka loko Afrika Dzonga yi fanele ku ngenisa xiave hi xitalo eka "Fourth Industrial Revolution". Ndzavisiso eka vuswikoti bya xidijiti i wa nkoka loko hi fanele hi va na vuteki bya swiboho lebyi kongomisaka eka vumbhoni eka ajenda ya vuswikoti bya xidijiti.

Hi khensa NEMISA na vakhumbheki hinkwavo eka ntirho lowu wu endliweke ku fikela sweswi. Hi tlhela hi khensa NEMISA eka nseketelo lowu yaka emahlweni na ku va na ntshembho eka Unisa. MoA yi kombisa leswaku NEMISA yi nyikile mali kambirhi eka ntirho lowu endliweke hi K4i na Unisa. NEMISA yi ndlandlamuxile mali ya mpfuneto ku suka eka R5.85 mn ehenhla ka malembe mambirhi lama hundzeke ku vekisa R6.1 mn eka lembe leri nga ekuteni. Leswi swi komba leswaku hi nyika nkoka na vuswikoti bya nkoka eka ajenda yikulukumba ya vuswikoti bya xidijiti.

Xikan'we – na vatirhisani hinkwavo – hi ta ya emahlweni hi kurisa nhluvuko wa Afrika Dzonga na vanhu va yena.